

УДК 811.163.41'373.611'366'06
DOI: 10.30970/sls.2017.66.2084

СЕРБСЬКІ АУГМЕНТАТИВНІ СУБСТАНТИВНІ ДЕРИВАТИ З ПИТОМИМИ СУФІКСАМИ

Роберт БОНЬКОВСЬКИЙ

*Інститут слов'янської філології
вул. Грота-Ровецького, 5,41-200, Сосновець, Катовіце (Польща)
Відділ контрастивних досліджень і глотодидактики*

У статті розглянуто сербські аугментативні деривати, наявні в сучасному вжитку, з огляду на суфікси, що беруть участь в процесі цього типу, визначено продуктивність кожного з суфіксів. Проаналізовано сучасні сербські продуктивні аугментативні іменникові деривативи, у тому числі суфікси, що відіграють важливу роль у цьому процесі. Наведено приклади вживання даного деривата в реченнях, вибраних насамперед з текстів сучасних сербських блогів та інтернет-форумів.

Ключові слова: аугментатив, дериват, пейоратив, формат, суфікс.

Аугментатив, інакше згрубілість, відповідно до визначення в “Енциклопедії загального мовознавства” (“Encyklopedia językoznawstwa ogólnego”) за редакцією Казімежа Полянського – це “іменник або прикметник, утворений від даного основного, і котрий, порівняно з ним, виражає значення надмірної величини предмета або також підсилення інтенсивності ознаки”. Наприклад, пол. *chłopisko, konisko* від *chłop, koń*, діал. *wielgachnu* від *wielgki, ‘великий’* (Polański, 2003, s.68). Водночас електронний “Словник польської мови” (“Słownik języka polskiego”) визначає аугментатив як “(...) слово аугментативного (згрубілого) характеру, котре виражає величину чогось (наприклад, *bucisko*) або фамільярне ставлення автора до предмета висловлювання (наприклад, *chłopisko*)...” (Augmentatyw)¹. Врешті, дефініція аугментативів, наведена у “Граматичі сучасної польської мови” (“Gramatyka współczesnego języka polskiego”) визначає їх як слова, “що виражають великий розмір предмета, також найчастіше містять в собі експресивні значення, а отже, виступають з емоційно-негативною оцінкою (контекстуально теж жартівливою та приязною) мовця стосовно десигната або ситуації (адресата)” (Grzegorzycykowa, Laskowski i Wróbel, 1999, s.427). Сербська дефініція (“Словник сербської мови” (“Rečnik srpskog jezika”) представляє аугментатив як “похідний іменник, що виражає значення збільшеності, часто з пейоративним відтінком” (наприклад, *kućetina, požurina*); протилежність демінутиву (Vujančić, Gordan-Premk, Dežić i dr., 2007, s.49). Розширену дефініцію терміна “аугментатив” в сербській лінгвістиці наводить “Енциклопедичний словник сучасної лінгвістики” (“Enciklopedijski rečnik

¹ Доступ до використаних в тексті інтернет-сторінок здійснено 03.05–27.09.2017 р.

moderne lingvistike”) (Kristal, 1998, s.43)²: це “термін, що вживається в морфології на позначення словотворчого афіксу з загальним буквальним або метафоричним значенням “великий” (часто із відтінком незграбності чи потворності). Як приклад, можемо навести суфікси *-urda*, *-(et)ina* у сербській [мові. – Р. Б.] (...) (наприклад, *ruka – ručurda*, *ručetina ili ručina*)”.

З наведених польських та сербських дефініцій випливає, що в багатьох випадках йдеться про таку істотну рису аугментативу, як наявність експресивного забарвлення³.

У сербській мові аугментативи утворюються від іменників (чоловічого, жіночого і рідко середнього роду⁴) для вираження значення збільшеності даної риси іменника-основи або також пейоративного значення (одне значення виключає інше, тобто, обидві риси поєднуватися не можуть). У сербській мові вони утворюються за допомогою префіксальної і суфіксальної деривації. У статті аналізовано суфіксальні деривати з вживанням питомих формантів⁵.

1. Формант *-ina*

Суфікс *-ina* (разом з його складеними формами типу *-čina*, *-etina*, *-ština*, *-urina* та ін.) належить до дуже продуктивних у сербській мові і у південнослов'янських мовах загалом. Він має багато значень, проте в сербській мові здебільшого є вираженням риси або ж суфіксом, що творить аугментатив. Зрештою, Іван Клайн з суто методологічної точки зору, з огляду на значну кількість слів, що містять цей суфікс, з метою більшої прозорості ділить суфікс *-ina* на дві тематичні одиниці. Перша з них приєднується до всіх видів основ, друга ж, яка є носієм аугментативного характеру, поєднується лише з іменниковими основами. Перший тип в багатьох словах є наголошуваним (особливо у відприкметникових та відчислівникових дериватах, наприклад, *bržina* ‘швидкість’ (< *brzi* ‘швидкий’), *trećina* ‘одна третя’ (< *treći* ‘третій’) або з розмовної лексики *kaubojština* ‘ковбойський фільм’, ‘у ковбойський спосіб’), натомість, другий тип позбавлений наголосу, наприклад:

“(...) odvojićemo sufiks **-ina**, s više raznih značenja među kojima je najtipičnije značenje osobine, od augmentativnog sufiksa **-ina**. Prvi se spaja sa svim vrstama osnova, dok drugi po samoj prirodi augmentativa, dolazi samo na imeničke osnove. Prvi je u mnogim rečima naglašen, -ina (pre svega u izvedenicama od prideva i brojeva, npr. *bržina*, *trećina*); drugi je uvek nenaglašen. I sa čisto metodološkog gledišta, s obzirom na ogroman broj reči s ovim završetkom, dobro je podeliti ih na dve tematske jedinice u cilju veće preglednosti. (Klajn, 2003, s.95)

Суфікс може приєднуватися до іменників всіх родів, але найчастіше – до іменників чоловічого роду. При цьому у слові відбуваються фонетичні зміни.

² Незважаючи на те, що праця є перекладом з англійської (оригінал: David Crystal, *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, Basil Blackwell Ltd. Oxford, 1985), цей словник вважається авторитетним джерелом – значення лінгвістичних дефініцій, які прийняли й адаптували до сербської мови відомі мовознавці Іван Клайн та Борис Хлебєц.

³ Про це див., наприклад, С. Грабіас (1981, s.56–62), М. Докуліл (1979, s.291) (цит. за: Grzegorzcykowa, 1979, s.28).

⁴ У сербській мові нема систематичного (чи автоматичного) способу творення згублостей від іменників середнього роду типу: *more*, *sunce*, *jezero*, *selo*, *vreme*, *jelo*, *dete* та ін. Від деяких слів можна утворити пейоратив (напр., *selendra* ‘село’), але це утворення не є проявом систематичності.

⁵ Іменникова префіксальна деривація в процесі аугментації (діахронічно молодша, ніж суфіксальна) не є багатою на префіксальну різноманітність, а самі префікси (префіксоїди) – іншомовного походження (термін “префіксоїд” (за: Waszakowa, 2005, s.48–54). Проте зараз цей тип деривації відзначається продуктивністю. У сучасній сербській мові є три найчастіше вживані префіксоїди: *hiper-* (hiperinflacija), *ultra-* (ultradesnica) і *super-* (superdevojka).

Аугментативи, утворені за допомогою форманта *-ina*, можуть також походити від іменників жіночого і середнього роду, проте такі утворення (форми) нечисленні. Як і при утворенні від іменників чоловічого роду, в іменниках жіночого роду відбувається чергування звуків в кінці основи слова, наприклад, *ovca* – *ovčina*, *kobasica* – *kobasičina*, *dlaka* ‘волос’ – *dlačina*.

Згрубілості, утворені за допомогою форманта *-ina*, можуть виконувати кілька стилістичних і семантичних функцій. У сербській мові ці аугментативи зазвичай мають значення зневажливості та пейоративності, але не завжди обидва явища виступають разом в одному слові. Серед функцій і значень аугментативів, утворених за допомогою суфікса *-ina*, розрізняють:

- згрубілості, котрі означають щось більше за розміром, ніж звичайне, але без пейоративного відтінку, наприклад: *čovečina* (Babić, 1991, s.235);
- згрубілості, що мають пейоративне забарвлення, коли:
 - а) базове слово само по собі має значення чогось негативного: *Magarčino, ništa ne znaš*;
 - б) десигнат, котрий повинен бути звичайним, як і решта, є більшим або якась з його ознак підсилена. Зазвичай, це стосується частин тіла, одягу та ін.: *crvena jezičina, nosina kao surla*;
 - в) відтінок зневаги виводиться з раніше чітко окресленого контексту: *stara olinjala glumčina* (Babić, 1996, s.13);
 - г) згрубілості можуть мати також гіпокористичне (пестливе) значення. Це відбувається, коли:
 - базове слово означає щось позитивне: *poštenjačina, veseljačina*;
 - коли потрібно підкреслити якусь позитивну рису десигната: *bežino moj, moja mala junačino, patuljak a ne ljudina, vrli čovječina, vojničina u punom smislu*;
 - пом'якшення зумовлене раніше окресленим контекстом: *glumčina [...] koji je 800 puta odlično odigrao [...]*;
 - д) згрубілості, що виконують стилістичну функцію, яка полягає на заміні роду слова з чоловічого на жіночий: *ona detektivčina, ona stara generalčina*;
 - е) згрубілості, що виконують стилістичну функцію і мають на меті підкреслити різницю між двома явищами: *cio dan kreće pedalj brežine, da mogu dočekati dva lista kupusa*;
 - є) згрубілості, завдання яких поглизувати з якогось явища: *udamo našu Mariju za kakva vitežinu*.

Наведені приклади вказують на семантичне розмаїття дериватів з суфіксом *-ina*. Будучи аугментативами, вони не завжди виражають зневагу чи передають негативне значення. Навпаки, згрубіння з суфіксом *-ina* часто мають значення поблажливості, навіть гіпокористичності. Тут багато залежить від контексту і від прикметника, який характеризує даний аугментатив. Це видно на прикладі форми *glumčina*. В оточенні слів *stara* і *olinjala* аугментатив має пейоративне значення, натомість, у контексті “добре зіграти якусь роль” набуває позитивного відтінку.

2. Формант *-etina*

Як і в випадку з формантом (суфіксом) *-ina*, Іван Клайн виділяє два типи цього форманта:

- 1) загальний суфікс жіночого роду (як, наприклад, у назвах м'яса типу *teletina* ‘телятина’ – в цьому випадку можна було б ще поміркувати, чи цей суфікс додано до форми називного відмінка однини чи також, зважаючи на історичну перспективу, до форм непрямих відмінків (порівн.: Н.в. одн. *tele* (праслов. **teleḡ < *teleḡe*) – Р.в. одн. *teleta*) – тоді б цей суфікс *-ina* додавався до розширеної форми іменника);

2) аугментативний суфікс (завжди наголошуваний, на відміну від суфікса *-ina*) (Klajn, 2003, s.77).

Аугментативи, утворені за допомогою цього суфікса, в більшості випадків жіночого роду і найчастіше походять саме від іменників цього роду. Вони можуть означати назви живих істот, порівн. *ženetina, babetina, kurvetina* та ін., предметів (*sabljetina, cipeletina, krpetina, sobetina* та ін.). Залежно від значення базового слова і від контексту, крім аугментативного в усіх словах також може бути більшою чи меншою мірою виражене пейоративне значення. У 50-х роках минулого століття, збираючи приклади з герцеговинських діалектів, Йован Радулович дійшов висновку, що явище надання цьому суфіксу пейоративності значно частіше спостерігається в сільському середовищі, ніж у міському. Він вказує, що *zemljetina* має значення ялової землі, тобто землі поганої якості, а *ženetina* означає хвору жінку, особливо у конкретному контексті: *Da, oprostite, ženetina mi je u kući i slabo vida sunca i mjeseca* (Radulović, 1956, s.106–113).

Ідентично, як у випадку з попередніми суфіксами, тут також йдеться про фонетичні зміни наприкінці основи слова, напр.: *grozničetina* (<groznica), *ovčetina* (<ovca), *ptičetina* (<ptica), *dlačetina* (<dlaka), *ručetina* (<ruka) та ін., однак з певними винятками, напр.: *bocetina* (<boca), *tetketina* (<tetka). Також існують слова, які утворюються двома способами, напр.: *šacetina* і *šaketina* (<šaka) (Babić, 1991, s.243).

Семантика аугментативів, утворених за допомогою форманту *-etina*, подібна до семантики дериватів з рештою суфіксів. Тут вирізняються три різні функції:

- аугментативи, які підкреслюють те, що щось є більшим за розміром, ніж звичайне: *bocetina, daščetina, jametina, silna konjetina, ribetina od 270 kilograma*;
- аугментативи з відтінком зневаги, пейоративності: *ženetina [...] s brčetinama kao u miškarca, teškokaliberske frazetine, rdasta glavetina, prokleta košuljetina*.

Подібно, як у випадку решти аугментативних суфіксів, зміна чоловічого роду слова на жіночий має стилістичне значення і поглиблює відтінок зневаги стосовно якогось десигната (Babić, 1996, s.16).

3. Формант *-urina*

Суфікс *-urina* є дуже продуктивним аугментативним суфіксом. Характеризується наявністю виразного пейоративного відтінку. В основному, ідентично, як і суфікс *-urda*, спричиняє фонетичні зміни в основі слова.

Цей формант виступає у двох варіантах: *-jurina* та *-urina*. Суфікс *-jurina* додається до основ слів, які закінчуються на приголосні *c, k, g, h, s* і *st*, котрі потім підлягають йотації і змінюються на *č, ž* і *š* та *šč*, наприклад, у літературній мові: *ptica* – *ptičurina*, *ruka* – *ručurina* чи *bolest* – *boleščurina*. Більш частотним варіантом цього суфікса є форма *-urina*.

baburina f (аугм.) < *baba* f ‘стара жінка’ (*Razlog: Eto smara likusa, baburina stara nikad da u penziju ode* (Los Balkan);

gradurina f (аугм.) < *grad* m ‘велике місто’; (*Upozoravamo ga da neće videti april u Beogradu, nego natuštenu balkansku gradurinu veoma različitu od butik-grada Novog Sada, kako ga je on nazvao* (Anđić, 2018);

zgradurina f (аугм.) < *zgrada* f ‘велика будівля, зазвичай потворна’ (*Ova zgradurina zida se potpuno bespravno (...) - Inače ova fotografija u ovom clanku nije sveza, to je fotografija od pre 2–3 meseca, a sada je ta zgradurina od 6-7 spratova* (Serbiancafe).

Частину аугментативів, утворених за допомогою суфікса *-jurina/-urina*, можна трактувати як секундарні згрубілості від згрубілостей на *-ura* (наприклад, *majčurina* – *majčura*, *devoјčurina* – *devoјčura* чи *Cigančurina* – *Cigančura*).

За даними І. Клайна, словники фіксують багато прикладів типу *baburina*, *soburina*, *ručurina*, *ženurina* тощо, однак більш поширеними є аугментативи, утворені за допомогою інших суфіксів (наприклад: *babetina*) (Klajn, 2003, s.103). Зрештою, на думку хорватського мовознавця Степана Бабича, цей формант у хорватській мові сьогодні однозначно витіснений широко вживаним суфіксом *-etina* (Babić, 1996, s.16).

4. Формант *-čina*

Суфікс *-čina* є складеним формантом, утвореним з *-ina* та основ, що закінчуються на *-k* або *-c*. Цей суфікс є дуже продуктивним. Його використовують тільки для утворення згубілоостей, котрі рідко мають лише аугментативне значення. Зазвичай він надає відтінку зневаги або пестливості. Деривати, що мають у своїй основі слово чоловічого роду, змінене на жіночий, виконують стилістичну функцію, яка підкреслює їх пейоративність. Аугментативність та пейоративність не йдуть у парі. Багато залежить від контексту і від вжитого для опису даного слова прикметника. З огляду на семантику розрізняють:

а) деривати з відтінком пейоративності, зневаги, наприклад:

seljačina m < *seljak* 'селянин' (*Koliko vam se puta desilo da čujete da je neko "seljak" ili "seljačina", zbog svog postupka, oblačenja, ponašanja? Žargonski, ovi izrazi se odnose na osobe koje imaju loše, neukusne manire i time se na neki način ističu u društvu...* (Seljak ili seljačina, 2015);

budalčina m < *budala* 'великий дурень' (*Popularni pevač Miroslav Ilić je poznat kao čovek koji otvoreno priča o svemu, pa zato i ne čudi što je opisao i period kada je previše pio i objasnio zašto je, kako kaže, bio budalčina i magarac* (Miroslav Ilić, 2014);

crnčina f пейор. і аугм. < *crnac* 'негр'; [*Jednostavno, Lumumba je bio preveliki državnik, a premali političar i to je platilo glavom uz gnušanje Belgijanaca što im je jedna crnčina držala lekcije (i potraživala račune)* (Ко је ubio...)] та ін.

б) деривати, що мають відтінок пестливості, поблажливості, наприклад:

bedačina f < *beda* f 'бідність' (без зміни роду);

kafančina f < *kafana* 'великий ресторан' (*Augmentativ kafane. U slengu ne znači velika kafana, već prava kafana, onakva kakva treba da bude. Relativno mali prostor. Zabačena. Zadimljena. Tiha muzika sa lokalnog radija. Matora konobarica. Asortiman pića primeren pravoј kafančini. Bez koktela. Možda ponešto da se nabode. Meze ili roštilj. Po mogućstvu karirani stolnjaci (...)* - *Primetio sam da se mnogo bolje provodim po kafančinama nego u fensi kafićima* (Kafančina) та ін.

5. Формант *-ština*

Суфікс *-ština* належить до доволі продуктивних у сербському словотворенні, однак суто аугментативне значення і водночас пейоративне мають три формації (Klajn, 2003, s.209–210), наприклад:

boleština f (аугм. і пейор.) < *bolest* f 'хвороба' (*Dobio neku koznu bolestinu jer sam popio koka kolu iz case jer se vec nisam usudjivao vodu piti (Prizemljenje...)*⁶);

vrućiština f (аугм. і пейор.) < *vrućica* f 'висока температура тіла, гарячка; хвороба, одним із симптомів якої є висока температура тіла';

rakiština f (аугм. і пейор.) < *rakija*, *rakijetina* f 'горілка' (*Uuu jebote... mene još drži ona rakiština...još sam pujan* (Nedović Riki)⁷).

⁶ Оригінальний правопис.

⁷ Оригінальний правопис.

6. Формант *-ura*

Цей ненаголошуваний суфікс не можна плутати з іншим, подібним за звучанням, але наголошуваним суфіксом *-úra*. Перший з них є питомим суфіксом, а другий – запозиченням з латинської (через німецьку мову – як, наприклад, у слові *frizúra*) (Klajn, 2003, s.249). Суфікс *-ura* в сербській мові має аугментативно-пейоративний характер і є надзвичайно продуктивним. Його треба відрізнити від іншого суфікса з подібною будовою, лише з іншим наголосом (*-úra*), котрий має латинське походження (наприклад, у словах *docentura*, *agentura*). Формант *-ura* в процесі деривації спричиняє чергування останніх звуків основи слова *-k*, *-c*, *-sk* і *-st* відповідно з *-č* і *-št*. Може використовуватись у процесі деривації для позначення як назв осіб, так і назв неістот⁸, наприклад:

devoјčura f (аугм. і пейор.) < *devojka* f ‘дівчина’ (*Vesna verbalno nadjačava Miljani Kulić, nekulturnu devoјčuru, i iznosi sve što zna o porodici Kulić* (Vesnini Irvasi);

cigančura f (аугм. і пейор.) < *Ciganka* f ‘циганка’ (*Ovo je toliko bezobrazno, da moze samo da uradi pijandura (...)* ili *neka cigancura* (Požarevljani...)⁹);

majčura f (аугм. і пейор.) < *majka* f ‘мати’ (*Sada se uhvatila nekoga ko nije vredan njene pažnje, a njena majčura tu nije u ulozi prave majke* (Teške reči...);

*glavura*¹⁰ f (аугм. і пейор.) < *glava* f ‘голова’ (*On je dobar samo za reklamu govedeg gulasa sa tom glavurom* (Pačovi)¹¹) та ін.

7. Інші форманти

Інші суфікси, задіяні при утворенні іменникових аугментативних деривативів, належать до менш продуктивних, тому також важко окреслити їхнє значення. На перший план у цій групі виступають два суфікси: *-usina* і *-čuga*. Формант *-čuga* задіяний, наприклад, у таких дериватах, як *crnčuga* < (*crnac*), *filmčuga* (< *film*), *kamenčuga* (< *kamen*) чи *pivčuga* (< *pivo*) та ін. Більше прикладів можна знайти серед дериватів з формантом *-usina*, наприклад: *glavusina* (< *glava*), *bedrusina* (< *bedro*), *vatrusina* (< *vatra*) чи також *kamenusina* (< *kamen*).

Семантика аугментативів, утворених за допомогою цих двох суфіксів, подібна до решти аугментативів з іншими формантами. Більш підсилене значення має суфікс *-usina*. Натомість, суфікс *-čuga* характеризується аугментативним значенням з певним відтінком пейоративності.

Серед інших, значно рідше вживаних суфіксів, задіяних в утворенні іменникових аугментативних деривативів (у багатьох випадках також пейоративних), можна назвати форманти *-čaga*: *rupčaga* (< *rupa* ‘діра’); *-čurina*: *maščurina* (< *mast* ‘мазь’), *koščurina* (< *kost* ‘кістка’); *-dura*: *pijandura* (< *pijanac* ‘п’яниця’); *-enda*¹²: *curenda* (< *cura* ‘дівчина’); *-endra*: *selendra* (< *selo* ‘село’), *cipelendra* (< *cipela* ‘черевик’); *-erda*: *ručerda* (< *ruka* ‘рука’); *-erina*: *kučerina* (< *kuća* ‘будинок’); *-esina*: *ljudesina* (< *ljudi* ‘люди’), *telesina* (< *telo* ‘тіло’) та *-eskara*: *ljudeskara* (< *ljudi* ‘люди’), *popeskara* (< *pop* ‘православний священик’) тощо.

Ці та інші приклади свідчать про те, що сербська поточна лексика багата на іменникові аугментативні деривати, утворені за допомогою суфіксації. Велика кількість

⁸ Стосовно деривації іменників-назв неістот інколи в цього типу процесі замість аугментації відбувається зміна семантики (порівн., напр.: *kožura* ‘свиняча шкіра’ czy *lubura* ‘бочка з кори молодого дерева’) (Klajn, 2003, s.196–197).

⁹ Оригінальний правопис.

¹⁰ Біля більш вживаного *glavurda*.

¹¹ Оригінальний правопис.

¹² Аугментативи з цим формантом наділені сильним пейоративним відтінком.

суфіксів у цьому типі деривації свідчить про винахідливість сербів у процесі аугментації іменників. Проведений аналіз підтверджує певну тенденцію продуктивності сербських аугментативних суфіксів, а саме: до найбільш продуктивних суфіксів, котрі беруть участь у цього типу процесі, на сучасному етапі належать суфікси *-ina* (і його варіанти *-etina*, *-urina*, *-čina*) та *-ura*. Про це свідчить постійне утворення нових дериватів з цими суфіксами. Практично дорівнює нулю продуктивність суфіксів, котрі в минулому брали участь в небагатьох дериваційних процесах цього типу (наприклад *-čaga*, *-dura* тощо).

Переклад із польської Уляни Торської, Світлани Винниченко

Список посилань

- Andić, B., 2018. Nedelja. Dnevnik. Lagano ateriranje. *Danas. Dnevni list*. [online] Available at: http://www.danas.rs/nedelja.26.html?news_id=344706&title=Lagano+ateriranje [Дата звернення 14 вересня 2017]
- Andrić, D., 2005. *Rečnik žargona. Dvosmerni rečnik srpskog žargona i žargonu srodnih reči*. 2-go znatno dopun. izd. Beograd.
- Augmentatyw. *SJP*. [online] Available at: <http://sjp.pl/augmentatyw> [Дата звернення 14 вересня 2017]
- Babić, S., 1991. *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. Zagreb.
- Babić, S., 1996. Sufiksalna tvorba uvećanica u hrvatskome književnome jeziku. *Suvremena lingvistika*, 41–42, (1–2), s.11–20.
- Bugarški, R., 2006. *Žargon. Lingvistička studija*. Beograd.
- Ćirković, S. C., 2011. *Rečnik urbane svakodnevnice. Maske pred licem vremena / Kulise pred licem vremena*. Beograd.
- Ćorić, B., 1995. O nekim specifičnostima sufiksalne derivacije imenica u srpskom razgovornom jeziku. *Književnost i jezik*, 42 (1–2), s.35–41.
- Filipović, Z., 2014. *Drinkmanov zabavnik, 1 (rečnik reči i izraza koje se koriste često, ali ne baš uvek odmilja)*. Sakupio, priredio i od zaborava otrgnuo Zoran Filipović. Novi Sad – Subotica.
- Gerzić, B. i Gerzić, N., 2002. *Rečnik savremenog beogradskog žargona*. Beograd.
- Gerzić, B., 2012. *Rečnik srpskog žargona (i žargonu srodnih reči i izraza)*. Beograd.
- Grabias, S., 1981. *O ekspresywności w języku*. Lublin.
- Grzegorzycowa, R., 1979. *Zarys słowotwórstwa polskiego*. Warszawa.
- Grzegorzycowa, R., Laskowski, R. i Wróbel, H., red., 1999. *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Słowotwórstwo*. Warszawa.
- Imami, P., 2007. *Beogradski frajerski rečnik*. Beograd.
- Kafančina. *Vukajlija. Rečnik slenga*. [online] Available at: <http://vukajlija.com/kafancina/724218> [Дата звернення 14 вересня 2017]
- Kašić, J., 1987. Produktivna morfološka sredstva u žargonu. *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 16 (1), s.71–74.
- Klajn, I., 2003. *Tvorba reči u savremenom srpskom jeziku. Drugi deo. Sufikacija i konverzija*. Beograd, Novi Sad.
- Ko je ubio Patrisa Lumumbu?* 03 Apr 2013. [online] Available at: <https://www.mycity-military.com/Ostalo-5/Ko-je-ubio-Patrisa-Lumumbu.html> [Дата звернення 16 вересня 2017]
- Kreja, B., 1969. *Słowotwórstwo rzeczowników ekspresywnych w języku polskim*. Gdańsk.
- Kristal, D., 1998. *Encyklopedijski rečnik moderne lingvistike*. Preveli Ivan Klajn i Boris Hlebec. Beograd (oryginał: Crystal, D., 1985. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Oxford: Basil Blackwell Ltd).

Los Balkan. [online] Available at: <http://www.los-balkan.com/index.php?topic=426031.10;wap2> [Дата звернення 2 вересня 2017]

Miroslav Ilić: Alkohol me je pretvarao u čudovište! 6 decembar 2014. [online] Available at: <http://www.telegraf.rs/jetset/1341055-miroslav-ilic-alkohol-me-je-pretvarao-u-cudoviste>
Nedović Riki, M., *Abe Nišljije! Novogodišnji specijal*. [online] Available at: <http://niskevesti.rs/abe-nisljije-novogodisnji-specijal/> [Дата звернення 5 серпня 2017]

Ova zgradurina zida se potpuno bespravno. Diskusije : politika. [online] *Serbiancafe*. Available at: <http://www.serbiancafe.com/lat/diskusije/mesg/15/17117237//ova-zgradurina-zida-se-potpuno-bespravno.html?5> [Дата звернення 2 вересня 2017]

Parovi. Reality show. [online] Available at: https://sr-rs.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1120654134649549&id=836672129714419 [Дата звернення 5 серпня 2017]

Polański, K., red., 2003. *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*, Wrocław.

Požarevljani se zgrozili zbog prizora: žena usred grada vršila nuždu u kanti za smeće! [online] Available at: <https://www.srbijadanas.com/vesti/drustvo//pozarevljani-se-zgrozili-zbog-prizora-zena-usred-grada-vrsila-nuzdu-u-kanti-za-smecce> [Дата звернення 5 серпня 2017]

Prizemljenje zbog pilota u toaletu. [online] Available at: http://www.b92.net/putovanja/komentari.php?nav_id=715080. [Дата звернення 5 серпня 2017]

Radulović, J., 1956. Augmentativno-pejorativna značenja nekih imenica. *Naš jezik*, 8, s.106–113.

Seljak ili seljačina: Šta je uvreda, šta kompliment, a šta zanimanje?! 18. januar 2015. [online] Available at: <http://www.telegraf.rs/vesti/beograd//1386449-seljak-ili-seljacina-sta-je-uvreda-sta-kompliment-a-sta-zanimanje> [Дата звернення 14 вересня 2017]

*Teške reči u velikom bratu "Bila bi to je*aćina u tri čina, možda bi i mama malo dobila"!* [online] Available at: <http://www.alo.rs/bila-bi-to-je-acina-u-tri-cina-mozda-bi-i-mama-malo-dobila-video/19251> [Дата звернення 14 вересня 2017]

Vesnini Irvasi. [online] Available at: https://sr-rs.facebook.com/FanoviVesneRivas/videos/1747054405585413/?hc_ref=PAGES_TIMELINE [Дата звернення 14 вересня 2017]

Vujanić, M., Gordan-Premk, D., Dešić, M. i drugi, ur., 2007. *Rečnik srpskoga jezika*. Novi Sad.

Waszakowa, K., 2005. *Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny*. Warszawa.

References

Andić, B., 2018. Sunday. Soft landing. *Danas. Dnevni list*. [online] Available at: http://www.danas.rs/nedelja.26.html?news_id=344706&title=Lagano+ateriranje. (In Serbian) [Accessed 14 September 2017]

Andrić, D., 2005. *Dictionary of jargon. Reverse dictionary of Serbian jargon and jargon words*. 2-go znatno dopun. izd. Beograd. (In Serbian)

Augmentative. *SJP*. [online] Available at: <http://sjp.pl/augmentatyw> [Accessed 14 September 2017] (In Polish)

Babić, S., 1991. *Word formation in the Croatian literary language*. Zagreb. (In Croatian)

Babić, S., 1996. The suffix way of creating augmentatives in the Croatian literary language. *Suvremena lingvistika*, 41–42 (1–2), pp.11–20. (In Croatian)

Bugarski, R., 2006. *Jargon. Linguisticstudio*. Beograd. (In Serbian)

Ćirković, S. C., 2011. *Dictionary of urbane everyday life. Masks in the face of time / Coulisse in the face of time*. Beograd. (In Serbian)

Ćorić, B., 1995. About some features of suffix derivation of nouns in the Serbian spoken language. *Književnost i jezik*, 42 (1–2), pp.35–41. (In Serbian)

Filipović, Z., 2014. *Drinkman Entertainment book, 1 (vocabulary of words and expressions that are used frequently, but not so that always with tenderness)*. *Sakupio, priredio i od zaborava otrgnuo Zoran Filipović*. Novi Sad – Subotica. (In Serbian)

Gerzić, B. and Gerzić, N., 2002. *Dictionary of modern Belgrade jargon*. Beograd. (In Serbian)

Gerzić, B., 2012. *Dictionary of Serbian slang (and words and expressions close to the jargon)*. Beograd. (In Serbian)

Grabias, S., 1981. *About expressiveness in language*. Lublin. (In Polish)

Grzegorzczkova, R., 1979. *Sketch of the Polish word-formation*. Warszawa. (In Polish)

Grzegorzczkova, R., Laskowski, R. and Wróbel, H., (red.), 1999. *Grammar of the modern Polish language. Wordformation*. Warszawa. (In Polish)

Imami, P., 2007. *Belgrade Guy Dictionary*. 3supplemented edition. Beograd. (In Serbian)

Big Restaurant. *Vukajlija. Rečnik slenga*. [online] Available at: <http://vukajlija.com/kafancina/724218> [Accessed 14 September 2017] (In Serbian)

Kašić, J., 1987. Productive morphological means in jargon. *Naučni sastanak slavista u Vukove dane*, 16 (1), pp.71–74. (In Serbian)

Klajn, I., 2003. *Word formation in modern Serbian language. The second part. Suffixation and conversion*. Beograd, Novi Sad. (In Serbian)

Who killed Patrice Lumumba? 03 Apr 2013. [online] Available at: <https://www.mycity-military.com/Ostalo-5/Ko-je-ubio-Patrisa-Lumumbu.html> [Accessed 16 September 2017] (In Serbian)

Kreja, B., 1969. *Word formation of expressive verbs in the Polish language*. Gdańsk. (In Polish)

Kristal, D., 1998. *Encyclopedic Dictionary of Modern Linguistics. Translated by Ivan Kleine and Bois Khlebets*. Beograd (original: Crystal, D., 1985. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Oxford: Basil Blackwell Ltd). (In Serbian)

Los Balkan. [online] Available at: <http://www.los-balkan.com/index.php?topic=426031.10;wap2> [Accessed 2 September 2017] (In Serbian)

Miroslav Ilić: *Alcohol turned me in to a monster!* 6 decembar 2014. [online] Available at: <http://www.telegraf.rs/jetset/1341055-miroslav-ilic-alkohol-me-je-pretvarao-u-cudoviste>. (In Serbian)

Nedović Riki, M. *Well, Nishevians (residents of Nish)! New Year Special Edition* [online]. Available at: <http://niskevesti.rs/abe-nislije-novogodisnji-specijal/>. (In Serbian)

This (big ugly) house is built absolutely illegally. Discussion: politics. *Serbiancafe*. [online] Available at: <http://www.serbiancafe.com/lat/diskusije/mesg/15/17117237//ova-zgradurina-zida-se-potpuno-bespravno.html?5> [Accessed 2 September 2017] (In Serbian)

Couples. Reality-show. [online] Available at: https://sr-rs.facebook.com//permalink.php?story_fbid=1120654134649549&id=836672129714419 [Accessed 5 August 2017] (In Serbian)

Polański, K., (red.), 2003. *Encyclopedia of General Linguistics*. Wrocław. (In Polish)

Pozharevtsy (residents of Pozharevets) were horrified by what they saw: a woman in the middle of the city relieved in a garbagebin! [online] Available at: <https://www.srbijadanas.com/vesti/drustvo//pozarevljani-se-zgrozili-zbog-prizora-zena-usred-grada-vrsila-nuzdu-u-kanti-za-smece> [Accessed 14 September 2017] (In Serbian)

Landing because of the pilot in the toilet. [online] Available at: http://www.b92.net/putovanja/komentari.php?nav_id=715080 [Accessed 5 August 2017]

Radulović, J., 1956. Augmentative and pejorative meanings of somenouns. *Naš jezik*, 8, s.106–113. (In Serbian)

Peasant or Redneck: What is an insult, what is a compliment, and what is occupation?! 18 januar 2015. [online] Available at: <http://www.telegraf.rs/vesti/beograd/1386449-seljak-ili-seljacina-sta-je-uvreda-sta-kompliment-a-sta-zanimanje> Accessed 14 September 2017] (In Serbian)

Loud statement from the big brother: "It would be a fuck for three acts, maybe and my mother would get a little bit"! [online] Available at: <http://www.alo.rs/bila-bi-to-je-acina-utri-cina-mozda-bi-i-mama-malo-dobila-video/19251> [Accessed 14 September 2017] (In Serbian)

Vesnyni Northerndeer. [online] Available at: https://sr-rs.facebook.com/FanoviVesneRivas/videos/1747054405585413/?hc_ref=PAGES_TIMELINE [Accessed 14 September 2017]

Vujanić, M., Gordan-Premk, D., Dešić, M. and others, eds., 2007. *Dictionary of the Serbian language.* Novi Sad. (In Serbian)

Waszakowa, K., 2005. *Manifestation of internationalization in the form of the modern Polish language.* Warszawa. (In Polish)

SERBIAN AUGMENTATIVE SUBSTANTIVE DERIVATIVES WITH VERNACULAR SUFFIXES

Robert BONKOVSKY

Institute of Slavic Philology

ul. Grota Roweckiego 5, 41-200 Sosnowiec, Katowice (Poland)

Department of Contrastive Studies and Glottodidactics

Abstract

Background: This article deals with Serbian augmentative nouns. In the study, common suffixes forming the beads typical for Serbian common lexis were analyzed. The definitions show that in many cases an important feature of the augmentative it is his expressive character.

Purpose: The question of contemporary suffixal noun augmentation in Serbian scientific literature has not yet received a concrete study. Generally, the problem of Serbian derivation was interesting for example for Ivan Klajn (Klajn, 2003), Ranko Bugarski (Bugarski, 2006) and Božo Ćorić (Ćorić, 1995).

Results: In Serbian the augmentatives are created from nouns (masculine and feminine, and very sporadically from the neuter). Very often also they have a pejorative meaning. The article analyzes suffixal derivatives with the use of vernacular Serbian suffixes.

They were also supported by contemporary examples in the sentence. The analysis showed that contemporary Serbian vocabulary is characterized by a multitude of vernacular suffixes forming augmentation. The conducted analysis also showed a certain tendency regarding the productivity of Serbian augmentation suffixes. Considering the large number of derivatives with some suffixes, one can conclude that undoubtedly the most productive contemporary suffixes involved in this type of surgery include the suffix *-ina* (and its extensions *-etina*, *-urina* and *-čina*), as well as the suffix *-ura*. This is evidenced by constantly emerging new derivatives with these suffixes. On the other hand, there are unproductive suffixes that in the past have been involved in a few derivative cases of this type (see e.g. *-čaga*, *-dura*, etc.) and their productivity today has practically become nil.

Key words: linguistics – Slavic studies – Serbian augmentative nouns – word formation – vernacular suffixes.

Стаття надійшла до редколегії 06.10.17

Прийнята до друку 26.10.17